

УДК 37.091.12:78.071.2

SPECIFICITY OF CONCERTMASTER'S WORK IN THE PROCESS OF DISTANCE LEARNING**СПЕЦИФІКА РОБОТИ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ****Kharchenko Y.T. / Харченко Ю.Т.***концертмейстер кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького*

***Анотація.** У тезах розглянуто фахову діяльність концертмейстера закладу вищої освіти з точки зору використання інформаційних технологій. Зазначено, що використання інформаційних технологій на підготовчому та репетиційному етапах роботи концертмейстера із здобувачами вищої освіти-виконавцями сприяє пошуку ефективних підходів у власній професійній діяльності. Здійснено аналіз впровадження інформаційних технологій у фахову діяльність концертмейстера. Підкреслено, що поєднання традиційних підходів із сучасними інформаційними технологіями навчання сприяє оновленню інтелектуального та фахового досвіду, пошуку нових ідей та орієнтирів щодо професійних завдань концертмейстера.*

***Ключові слова.** концертмейстер закладу вищої освіти, інформаційні технології навчання, дистанційна освіта.*

Сучасні цивілізаційні виклики, пов'язані з необхідністю дистанційної освіти, потребують створення найсприятливіших умов для пошуку нових підходів щодо професійної діяльності концертмейстера. Під час дистанційного навчання змінюється характер комунікації між учасниками освітнього процесу і, як наслідок, перед концертмейстером постає проблема наповнити традиційні аудиторні форми роботи новим змістом. У "Довіднику "Про затвердження кваліфікаційних характеристик (посад) науково-педагогічних працівників навчальних закладів", затвердженому наказом Міністерства освіти та науки України "Професійні вимоги до концертмейстера передбачають знання основних напрямків розвитку сучасного музичного мистецтва, опанування великою кількістю творів класичного та сучасного музичного репертуару; використання методів самостійної роботи над музичним твором, оволодіння методиками роботи із вокалістами, диригентами-хоровиками, інструменталістами, хореографами; забезпечення концертмейстером високого художнього та професійного рівня інструментального супроводу занять, репетицій, сольних виступів здобувачів вищої освіти; добір та оновлення музичного та навчально-методичного матеріалу; участь в організаційно-виховній діяльності; здійснення навчально-виховної діяльності у групах, творчих об'єднаннях; обирання ефективних форм та методів роботи; сприяння інтелектуального та творчого розвитку студентів тощо". Паралелі з тим, що ми спостерігаємо сьогодні в зв'язку з бурхливим розвитком інформаційних технологій, безсумнівні:

- нові інформаційні та комунікаційні технології, пов'язані з винаходом персонального комп'ютера і мережі Internet, увійшли в життя

суспільства дуже швидко, протягом життя одного покоління;

- простота та доступність опрацювання цифрової інформації створює можливість опрацювати зображення, звук, мультимедіа;
- зміна способів та розширення можливостей інформаційних технологій все більш впливають на науку, освіту, культуру.

Отже, доцільно розглянути фахову діяльність концертмейстера з точки зору використання інформаційних технологій. У процесі дистанційного навчання важливим стає перегляд основних завдань, що постають перед концертмейстером:

- підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти шляхом використання програмного середовища, що формує інформаційний простір навчального закладу (в нашому випадку це програма Moodle на сайті дистанційного навчання Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького);

- використання сучасних методів навчання, і як результат, підвищення творчої та інтелектуальної складових навчальної діяльності (як приклад на заняттях з постановки голосу в онлайн-режимі концертмейстер грає розспівку, студент відтворює її *a capella*: це робити доцільно, коли є розбіг у часовому відтворенні; так само розучування вокальної партії по фразах, при цьому викладач робить певні зауваження; на заняттях з хореографічних дисциплін гра вправ у різному темпі (повільно, якщо відбувається розучування нового руху, швидше, коли вправа вже достатньо вивчена); надання студенту аудіо-відео матеріалів з інтернет мережі, наприклад декілька інтерпретацій вокального твору (аудіозапис, відеозапис), хореографічної постановки (відеозапис) різними виконавцями; надання студентам інформації про інтернет-конференції; надання рекомендації щодо використання програм аудіо та відеозапису);

- розробка концертмейстером методичного забезпечення навчального процесу (для освітнього компонента “Постановка голосу” – це аудіозаписи розпівок, вокалізів, вокальних творів; для занять з хореографічних дисциплін – створення аудіозаписів музичного супроводу вправ, розминок, розтяжок, стрибків, різних комбінацій тощо та розміщення їх на сайті дистанційної освіти для самостійного відпрацювання рухів студентами). Значну допомогу в роботі концертмейстера можуть надати нотографічні редактори, наприклад, Sibelius, MuseScore, FinaleNotepad, Lilypond та ін. Означені програми сьогодні стають необхідними при підготовці навчально-методичного та дидактичного матеріалу, оскільки дозволяють здійснювати набір і подальшу роздруківку нотного тексту музичного твору або його фрагмента. При організації різних видів навчальної діяльності на заняттях з “Постановки голосу” важливим є складання концертмейстером фонохрестоматії відео та аудіо колекцій творів світової зарубіжної та вітчизняної вокальної класики й сучасних творів за допомогою програми Nero Edition;

- завдання адаптації інформаційних технологій навчання до індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти передбачає врахування індивідуальних можливостей вокального діапазону та вимагає від концертмейстера транспорт твору у зручну тональність; якщо ми

використовуємо аудіозапис фонограми твору, можливо застосовувати програми для зміни тональності або зміни темпу твору онлайн (наприклад програма Vocalremover або Xminus); застосування програми PowerPoint з комплексу стандартних програм Microsoft Office (створення, перегляд або редагування нотних текстів) необхідних, наприклад, для організації і здійснення студентами гармонійного, цілісного або структурного аналізу вокального твору на заняттях з “Постановки голосу”, прослуховування аудіо та перегляд відеозаписів вокальної музики, оперних і балетних вистав у форматах CD, mp3, DVD; застосування midi-клавіатури при створенні супроводу-мінус, запису вокальної партії та ілюстрації фрагментів вокальних творів;

- інтеграція різних видів освітньої діяльності (навчальної, дослідницької) передбачає: персоніфіковане підвищення кваліфікації з використанням Інтернету та дистанційних освітніх технологій (онлайн курси підвищення кваліфікації, онлайн стажування); корпоративне підвищення кваліфікації, що передбачає навчання на робочому місці в освітній установі й задовольняє професійні запити кожного окремого концертмейстера і, в цілому, освітнього закладу (онлайн-тренінги, онлайн-семінари, вебінари, онлайн-майстер-класи тощо); участь концертмейстера у професійних об'єднаннях.

Отже, впровадження сучасних інформаційних технологій у галузь музичної педагогіки в цілому виправдано цивілізаційними викликами, завданими пандемією COVID 19, проте, слід підкреслити, що ці технології не можуть повністю замінити діяльність концертмейстера в професійному навчанні здобувачів вищої освіти. Однак за умови цілеспрямованого, методологічно й методично обґрунтованого застосування даних технологій, вони сприятимуть вирішенню специфічних завдань мистецької освіти та оптимізації навчального процесу в цілому, роблячи його сучасним, ефективним і цікавим. Підсумовуючи вищевикладене, відзначимо, що застосовуючи у власній професії нові цифрові медіа-технології, діяльність концертмейстера закладу вищої освіти стає більш продуктивною і творчою.